

Det Kongelige Kommunal- og regionaldepartement

Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Svar på høringer om forslag til nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået og opprettelse av regionale forskningsfond

Det vises til høringsnotat om forvaltningsreformen datert 26. februar 2008 og utredning om regionale forskningsfond sendt på høring til fylkeskommunene 12. desember 2007. Begge høringene har frist 30. april, og ettersom begge omhandler innholdet i forvaltningsreformen sendes de samlet.

Fylkestinget i Finnmark behandlet i møte 11. – 13. mars sak om forvaltningsreformen (FT-sak 08/11) og fattet slikt vedtak:

1. *Finnmark fylkeskommune ønsker en ny forvaltningsreform velkommen. Finnmark fylkeskommune sier nei til å innlemmes i en storregion, og vil at region Finnmark etableres. En utvidelse av regionens størrelse aksepteres dersom regionens utstrekning ikke blir større enn det som i dag er tiltakssonen, det vil si Nord-Troms og Finnmark og dersom kommunene i Nord-Troms ønsker det. (Vedtak i FT-sak 07/18)*
2. *For øvrig har fylkestinget følgende merknader til høringsnotatet:*
 - a) *Generelle merknader*
 - *Fylkestinget mener at det nå må fattes endelige beslutninger angående forvaltningsreformen slik at det kan iverksettes nødvendige prosesser fram mot realisering av reformen fra 1.1.2010*
 - *Fylkestinget mener at dersom målene med forvaltningsreformen skal oppnås, må overføring av oppgaver og myndighet til de nye regionale enhetene realiseres uavhengig av om vi fra 2010 har omtrent like mange fylkeskommuner som i dag, eller om vi har fått noen få og større regioner*
 - *Fylkestinget legger samarbeidsavtalen med Sametinget til grunn dersom det blir krav om ytterligere formalisering av det regionale folkevalgte nivåets ivaretagelse av samiske interesser*
 - *Fylkestinget forutsetter at det regionale folkevalgte nivået blir tilført de nødvendige ressurser i form av økonomiske virkemidler, kompetanse og personell når det får ansvar for nye oppgaver.*
 - *Fylkestinget forventer at styrkingen av de regionale forskningsfond fører til økt*

forskning i Finnmark. Dette må ta utgangspunkt i vår geografiske plassering i Nordområdene, samt fylkets nærhet til de rike internasjonalt betydningsfulle naturressurser.

- *Fylkestinget forutsetter at ingen riksveger vedtas omklassifisert/overført til fylkeskommunen før veiene oppfyller alle tekniske krav i hht veglovens § 7.*

- b) Spesifikke merknader knyttet til fagområder*
- *Fylkestinget ønsker å ta et helhetlig ansvar for regionalt utviklingsarbeid knyttet til folkehelse.*
- *Fylkestinget ønsker å overta de foreslåtte oppgavene innenfor marin sektor og understreker samtidig at konsesjonsavgiften for oppdrettskonsesjoner skal tilfalle kommunene*
- *Fylkestinget ønsker å overta de foreslåtte oppgavene innenfor utdanningsområdet utenom ansvaret for grunnopplæring for voksne*
- *Fylkestinget ønsker å overta de foreslåtte oppgavene på kulturområdet men ønsker i tillegg å få overført et fullstendig ansvar for produksjon og formidling av musikk til grunnskolen*
- *Fylkestinget ønsker å overta alle utviklingsrelaterte oppgaver innen landbruk- og miljøfeltet som ikke dreier seg om klagebehandling, innsigelse, lovlighetskontroll og tilsyn*
- *Fylkestinget ønsker at fylkeskommunene som nye eiere av Innovasjon Norge gis en tydelig rolle i utformingen av strategiske næringspolitiske føringer for foretaksmøtet*
- *Fylkestinget forutsetter at det etableres en god styringsdialog mellom de regionale Innovasjon Norge styrene og fylkeskommunenes næringspolitiske organer*
- *Fylkestinget ønsker at større deler av virksomheten ved Statens vegvesen overføres til det regionale folkevalgte nivået uavhengig av om det blir forsterket fylkesmodell eller regionmodell*
- *Fylkestinget forutsetter at når ansvaret for øvrige riksveger overføres til regionene må det følge med midler til å kompensere for vedlikeholdsetterslepet*
- *Fylkestinget går inn for at det regionale folkevalgte nivå får ansvar for følgende oppgaver innen kulturminnevernet*
 - *Tilskudd til arkeologi, bergkunst og bygningsvern*
 - *Myndighet til å gi dispensasjon etter kulturminnelovens §§ 8 og 11*
 - *Regional kulturminneforvaltning tilføres ressurser for å gjennomføre drift og kontroll*
 - *Samarbeidet om kulturminnevern med Nordvest-Russland*

3. *Vadsø forblir regionshovedstad.*

Fylkesutvalget i Finnmark behandlet i møte 22. april sak om regionale forskningsfond (FU-sak 08/21) og fattet slikt vedtak:

- *Fylkesutvalget går inn for opprettelse av regionale forskningsfond fra 2010.*
- *FU ber om at det opprettes et regionalt forskningsfond for Finnmark. Finnmark er allerede med i VRI (Virkemidler for regional FoU og innovasjon). FU mener derfor at Finnmark bør være pilot for utprøving av regionale forskningsfond.*
- *Fylkesutvalget mener at hovedformålet ved oppretting av regionale forskningsfond må være at det skal gjennomføres mer forskning i regionene som får betydning for regional samfunns- og næringsutvikling. Nasjonale ekspertpanelers kvalitetsvurderinger eller hensyn til at forskningen som gjennomføres i regionene må samordnes i en nasjonal kontekst, må være underordnet kravet til regional relevans.*
- *Fylkesutvalget mener at nasjonale ekspertpaneler kan gi råd til de regionale styrene om prioritering av forskningsprosjekter, men at det er de regionale styrene som må ha den avgjørende beslutningsmyndighet over bruken av midlene i det regionale forskningsfondet.*
- *Fylkesutvalget ønsker ikke at det settes av en andel av den årlige avkastningen som skal brukes til konkurranse mellom de regionale fondene.*
- *Fylkesutvalget ønsker at det bør øremerkes midler som kan brukes for å fremme samarbeid på tvers av regionale forskningsfond.*
- *Fylkesutvalget går inn for at regionalt nivå oppnevner styreleder og 2/3 av fondsstyret. Sentralt nivå oppnevner 1/3 av styremedlemmene.*
- *Fylkesutvalget mener at den enkelte region selv må finne hensiktsmessige løsninger når det gjelder rutiner for saksbehandling og drift av sekretariat for fondet.*
- *Fylkesutvalget mener at finansieringen av regionale forskningsfond må sikres ved at det gis en statlig garanti om en minimumsfinansiering hvert år uavhengig av den årlige avkastningen.*

Saksutredningene som ligger til grunn for vedtakene er vedlagt.

Finnmark fylkeskommune forventer at det snart utarbeides et program for iverksetting av reformen. I dette arbeidet må departementet/departementene involvere fylkeskommunene og andre instanser som blir berørt av reformen.

Med hilsen

Tom Mikalsen
Fylkesrådmann

Vedlegg:

1: FT-sak 08/11. Forvaltningsreformen

2: FU-sak 08/21. Utredning om opprettelse av regionale forskningsfond. Høring

Kopi til: Kunnskapsdepartementet v/Forskningsavdelingen, Postboks 8119
0032 Oslo,
KS sentralt og regionalt
Kommunene i Finnmark
Fylkeskommunene

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagiella

Sentraladministrasjonen
 Plan- og nordområdeavdelinga

Arkivsak: 07/00121

Ugradert

Arkivkode: 020

Saksbeh: Anne Cathrine Larsen

Saksgang
 Fylkestinget

Møtedato
 11.-13.3.2008

Saksnr.
 08/11

FORVALTNINGSREFORMEN

FYLKESORDFØRERS INNSTILLING:

1. Finnmark fylkeskommune ønsker en ny forvaltningsreform velkommen. Finnmark fylkeskommune sier nei til å innlemmes i en storregion, og vil at region Finnmark etableres. En utvidelse av regionens størrelse aksepteres dersom regionens utstrekning ikke blir større enn det som i dag er tiltakssonen, det vil si Nord-Troms og Finnmark og dersom kommunene i Nord-Troms ønsker det. (Vedtak i FT-sak 07/18)
2. For øvrig har fylkestinget følgende merknader til høringsnotatet:
 - a) Generelle merknader
 - Fylkestinget mener at det nå må fattes endelige beslutninger angående forvaltningsreformen slik at det kan iverksettes nødvendige prosesser fram mot realisering av reformen fra 1.1.2010
 - Fylkestinget mener at dersom målene med forvaltningsreformen skal oppnås, må overføring av oppgaver og myndighet til de nye regionale enhetene realiseres uavhengig av om vi fra 2010 har omtrent like mange fylkeskommuner som i dag, eller om vi har fått noen få og større regioner
 - Fylkestinget legger samarbeidsavtalen med Sametinget til grunn dersom det blir krav om ytterligere formalisering av det regionale folkevalgte nivåets ivaretagelse av samiske interesser
 - Fylkestinget forutsetter at det regionale folkevalgte nivået blir tilført de nødvendige ressurser i form av økonomiske virkemidler, kompetanse og personell når det får ansvar for nye oppgaver.
 - b) Spesifikke merknader knyttet til fagområder
 - Fylkestinget ønsker å ta et helhetlig ansvar for regionalt utviklingsarbeid knyttet til folkehelse
 - Fylkestinget ønsker å overta de foreslåtte oppgavene innenfor marin sektor og understreker samtidig at konsesjonsavgiften for oppdrettskonsesjoner skal tilfalle kommunene
 - Fylkestinget ønsker å overta de foreslåtte oppgavene innenfor utdanningsområdet utenom ansvaret for grunnopplæring for voksne
 - Fylkestinget ønsker å overta de foreslåtte oppgavene på kulturområdet men ønsker i tillegg å få overført et fullstendig ansvar for produksjon og formidling av musikk til grunnskolen

- Fylkestinget ønsker å overta alle utviklingsrelaterte oppgaver innen landbruk- og miljøfeltet som ikke dreier seg om klagebehandling, innsigelse, lovlighetskontroll og tilsyn
- Fylkestinget ønsker at fylkeskommunene som nye eiere av Innovasjon Norge gis en tydelig rolle i utformingen av strategiske næringspolitiske føringer for foretaksmøtet
- Fylkestinget forutsetter at det etableres en god styringsdialog mellom de regionale Innovasjon Norge styrene og fylkeskommunenes næringspolitiske organer
- Fylkestinget ønsker at større deler av virksomheten ved Statens vegvesen overføres til det regionale folkevalgte nivået uavhengig av om det blir forsterket fylkesmodell eller regionmodell
- Fylkestinget forutsetter at når ansvaret for øvrige riksveger overføres til regionene må det følge med midler til å kompensere for vedlikeholdsetterslepet
- Fylkestinget går inn for at det regionale folkevalgte nivå får ansvar for følgende oppgaver innen kulturminnevernet
 - Tilskudd til arkeologi, bergkunst og bygningsvern
 - Myndighet til å gi dispensasjon etter kulturminnelovens §§ 8 og 11
 - Regional kulturminneforvaltning tilføres ressurser for å gjennomføre drift og kontroll
 - Samarbeidet om kulturminnevern med Nordvest-Russland

Vadsø, 3. mars 2008

Runar Sjøstad
fylkesordfører

BAKGRUNN

Regjeringen la i desember 2006 fram St.meld. nr.12 (2006 – 2007) *Regionale fortrinn- regional framtid*. I meldinga drøftes både framtidig regioninndeling og hvilke oppgaver de nye regionene skal ta seg av. Forvaltningsreformen skal gjennomføres fra 1.1.2010. Fylkeskommunene skulle fatte vedtak om saken i to omganger. Først foreløpige vedtak om inndeling innen 1. juni 2007, deretter skulle de nye fylkestingene fatte sine endelige vedtak innen 1. desember 2007. Kortversjon av St. meld. nr. 12 er vedlagt.

Før en nærmere beskrivelse av prosessen knyttet opp mot behandlingen av St. meld nr.12, er det nødvendig med et kort historisk tilbakeblikk:

I 1997 og 1998 leverte det såkalte Sundsbø-utvalget, nedsatt av Kommunenes Sentralforbund to utredninger om forvaltningsnivåer og demokrati. Sommeren 2000 leverte det regjeringsoppnevnte Oppgavefordelingsutvalget sin innstilling (NOU 2000:22 Om oppgavefordelingen mellom stat, region og kommune). Innstillingen ble fulgt opp av Regjeringen Stoltenberg gjennom St.meld. nr. 31 (2000-2001) Kommune, fylke, stat – en bedre oppgavefordeling? Denne meldinga dannet grunnlaget for overføringa av spesialisthelsetjenesten fra fylkeskommunene til staten. Etter regjeringsskiftet la regjeringen Bondevik II våren 2002 frem sin melding St.meld. nr. 19 (2001-2002) Nye oppgaver for lokaldemokratiet – regionalt og lokalt nivå. I denne meldinga legges føringene for fylkeskommunenes utvidede rolle som regionale utviklingsaktører. Effekutvalget leverte sin innstilling NOU 2004:2 Effekter og effektivitet på nyåret 2004 og Distriktskommisjonen avga sin utredning i oktober 2004. I 2005 åpnet regjeringen for forsøksvirksomhet innen forvaltningsutvikling. Finnmark fylkeskommune formulerte en søknad i september 2005 som ble avslått i mai 2006 med begrunnelsen; regionreform er på trappene.

Fylkestinget i Finnmark fattet i juni 2007 følgende vedtak i sak 07/18 – St. meld nr. 12 (2006 – 2007). Regionale fortrinn – regional framtid:

"Finnmark fylkeskommune ønsker en ny forvaltningsreform velkommen. Finnmark fylkeskommune sier nei til å innlemmes i en storregion, og vil at region Finnmark etableres. En utvidelse av regionens størrelse aksepteres dersom regionens utstrekning ikke blir større enn det som i dag er tiltakssonen, det vil si Nord-Troms og Finnmark og dersom kommunene i Nord-Troms ønsker det".

Saksframlegget og protokollen fra fylkestingets behandling er vedlagt.

Under Stortingets behandling av meldinga i mai 2007 (jf inst. S.nr. 166 (2006 – 2007)) ble følgende anmodningsvedtak fattet: *"Stortinget ber regjeringen om å vurdere innspill fra kommuner og fylkeskommuner når det gjelder framtidige oppgaver og ansvarsområder for de nye regionene fram til endelig anbefaling legges fram for Stortinget våren 2008"*.

Vedtaket innebar at spørsmål knyttet til inndeling av regionene og spørsmål knyttet til oppgaver skulle sees i sammenheng. Fristen til å gi innspill angående inndeling ble derfor slått sammen med fristen til å gi innspill om oppgaver.

Det var varslet at Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) skulle sende ut et samlet høringsnotat om endringer i oppgavefordelinga mellom forvaltningsnivåene i løpet av høsten 2007. Dette notatet ble imidlertid forsinket og dermed også fristen for å sende inn de endelige vedtakene fra fylkeskommunene.

Den 26. februar 2008 mottok fylkeskommunene høringsnotatet ”Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået”. Høringsfristen er satt til 30. april. Høringsnotatet ligger ved saken.

KRD koordinerer det videre arbeidet inn mot berørte departement og det tas sikte på fremleggelse av en samlet proposisjon høsten 2008. Proposisjonen skal inneholde konkrete lovforslag, eventuelle forslag til endringer i fylkesinndelingen, redegjørelse for stauts i utredningsarbeid samt oppfølging av anmodningsvedtaket om innspill fra kommuner og fylkeskommuner til ytterligere oppgaver som ønskes overført til det regionale folkevalgte nivået.

I denne saken gjøres det rede for Finnmark fylkeskommune sitt syn på regjeringens forslag til innholdet i forvaltningsreformen slik det presenteres i høringsnotatet.

BESKRIVELSE

St. meld. nr. 12 legger opp til å styrke det regionale folkevalgte nivået som utviklingsaktør ved å overføre utviklingsrelaterte oppgaver og ansvar fra statlige myndigheter til de nye regionene. I det framlagte høringsnotatet om forvaltningsreformen, foreslås det overføring av oppgaver innen ansvarsområdene til Fiskeri- og kystdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kultur- og kirke departementet, Landbruks- og matdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Samferdselsdepartementet. I tillegg nevnes oppgaver knyttet til folkehelse, tannhelse og samiske interesser.

Målene med reformen kan oppsummeres i fire punkter:

- Forsterket folkestyre og demokrati på lokalt og regionalt nivå gjennom desentralisering av makt og myndighet og klar ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåer
- Mer samordnet og effektiv offentlig forvaltning ved at ulike sektorer ses i sammenheng innen den enkelt region
- Verdiskaping og sysselsetting basert på lokale og regionale fortrinn og forutsetninger
- Effektiv ivaretagelse av nasjonale mål

Finnmark fylkeskommune har hatt en tydelig holdning i spørsmål om overføring av oppgaver mellom forvaltningsnivåene og om geografisk inndeling av nye regioner gjennom hele prosessen. I høringsuttalelsen til St. meld. nr. 12 ble det presisert at Finnmark fylkeskommune ønsker overført betydelig og ansvar og oppgaver innen samferdsel, næringsutvikling, kultur, kulturminneforvaltning, miljøvern, høyere utdanning og forskning, nordområdepolitikk og regional planlegging.

Finnmark fylkeskommune har hele tiden hatt som forutsetning at fylket skal bestå som egen region men at en eventuell utvidelse av regionen kan aksepteres dersom regionens utstrekning ikke blir større enn det området som i dag utgjør tiltakssonen.

Høringsnotatet ”Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået” er en oppfølging av St.meld. nr.12 og Stortingets behandling av denne. Høringsnotatet skulle konkretisere oppgaver i tråd med innholdet i stortingsmeldinga. Innen noen av områdene gjøres det rede for lovmessige og andre konsekvenser av oppgaveoverføringen.

I det følgende gjøres en kort oppsummering av hvilke oppgaver som i høringsnotatet foreslås overført til det regionale folkevalgte nivået.

Nye oppgaver som ikke er spesifisert i forhold til departementsområder

I høringsnotatet er et eget kapittel viet omtale av samiske interesser i forvaltningsreformen, og det påpekes at dersom regjeringens samepolitikk skal kunne være effektiv og de samepolitiske målsettingene skal nås, må kommuner, folkevalgte regioner og andre regionale og lokale offentlige organer ha oppmerksomhet mot og ta et ansvar for samiske interesser. Høringsnotatet drøfter ulike modeller for ivaretagelse av dette i oppgaver som overføres fra stat til region.

I høringsnotatets kapittel 10 bes fylkeskommunene ta stilling til ulike spørsmål knyttet til folkehelse. Her gjøres det også rede for regjeringens holdning når det gjelder framtidig forankring av tannhelsetjenesten. Regjeringen mener ansvaret for tannhelsetjenesten bør ligge på regionalt nivå uavhengig av om resultatet av forvaltningsreformen blir forsterket fylkesmodell eller få og større regioner.

Nye oppgaver på Fiskeri- og kystdepartementets område

I høringsnotatet foreslås det å overføre oppgaver innen marin sektor til regionalt folkevalgt nivå knyttet til følgende områder:

- deler av forvaltningen av akvakultur
- skolekvoter
- kystsel
- lokale fiskerireguleringer
- tang og tare
- kongekrabbe
- distriktskvoteordningen

Det er fortsatt uavklart hvorvidt konsesjonsavgiften for oppdrettskonsesjoner skal tilfalle kommunene. Dette skal tas endelig stilling til i statsbudsjettet for 2009.

Nye oppgaver på Kunnskapsdepartementets område

Høringsnotatet beskriver oppgaver knyttet til informasjon, veiledning og kvalitetsutvikling på grunnopplæringsområdet, men presiserer også at oppgavene kan endre seg i tråd med statlige satsingsområder. I tillegg skal regionene ha ansvar for fagskoleutdanning, og regionene skal oppnevne to representanter til styrene for høyskolene.

Fylkesrådmannen er kjent med utredningen om regionale forskningsfond fra Norges forskningsråd og gjør oppmerksom på at høringsuttalelse på denne utredningen vil bli utarbeidet separat og skal behandles av fylkesutvalget i april.

Nye oppgaver på Kultur- og kirkedepartementets område

Oppgavene som beskrives på kulturområdet knytter seg til forvaltning av spillemidler og midler til regionale kulturbygg. Det er ikke tatt stilling til hvilke av Norsk Kulturråds oppgaver som kan legges til regionalt nivå med begrunnelse at dette ikke kan avgjøres før den geografiske inndelingen er vedtatt.

Nye oppgaver på Landbruks- og matdepartementets område

Regjeringens utgangspunkt i St.meld nr. 12 var at de fleste oppgavene på landbruks- og matområdet og miljøvernområdet som i dag tilligger fylkesmannen, skulle overføres til regionene. Dette er oppgaver som bidrar til å styrke ansvar og samordning av regional næringsutvikling. I høringsnotatet foreslås det å overføre oppgaver knyttet til forvaltningen av bygdeutviklingsmidlene, samt de funksjoner fylkesmennene har i verdiskapingsprogrammene. Fylkesmannen skal fortsatt ha ansvar for klagebehandling, innsigelse, lovlighetskontroll og tilsyn.

Nye oppgaver på Miljøverndepartementets område

Områdene som foreslås overført er:

- Friluftsliv
- Forvaltning av høstbare arter (vilt og ferskvannsfisk)
- Vannregionmyndighet
- Klima

To oppgaver vil bli vurdert i separate (lov)prosesser:

- Motorisert ferdsel i utmark
- Områdevern etter naturvernloven (lov om naturmangfold)

Som en følge av overføring av disse oppgavene til fylkeskommunen, vurderes det også å overføre ansvaret for datainnhenting og kartlegging, overvåking, formidling og rapportering av data på området.

Det legges i høringsnotatet vekt på at endelige beslutninger med hensyn til oppgaver innen landbruk og miljøområdet ikke kan fattes før arbeidet med en ny naturmangfoldslov er slutført.

Nye oppgaver på Næringsdepartementets område

Forvaltningsreformen legger opp til at staten og de nye regionene/fylkeskommunene skal eie Innovasjon Norge sammen. Staten skal være majoritetsseier. Eiermyndigheten skal utøves gjennom foretaksmøtet. På det nasjonale nivået skal man etablere en ny "eieravtale". Høringsnotatet nevner at i en slik avtale kan det også tas inn at det skal opprettes et samarbeidsforum mellom eierne og øvrige bevilgende myndigheter.

Det regionale folkevalgte nivået skal foreslå to representanter til regionale styrever og skal være hovedsamarbeidspartner på regionalt nivå. Det regionale folkevalgte nivå kan inngå en avtale med Innovasjon Norge om forvaltningen av virkemidler. Oppdragsgiverne kan gi føringer og stille krav til bruk av bevilgninger i tråd med selskapets formål og virkemidler (jfr §§1 og 10 i lov om Innovasjon Norge)

Nye oppgaver på Samferdselsdepartementets område

Høringsnotatet slår fast at fremtidig ansvar for kjøp av persontransport med tog ikke vil bli endret.

Det legges opp til en klassifisering av stamveger og regionale veger. Øvrige riksveger samt fylkesveger klassifiseres som regionale veger med ansvar plassert hos fylkeskommunen. Ut fra de foreslåtte kriteriene vil regionene ha ansvar for ca. 80 % av det offentlige vegnettet, unntatt kommunal veger. Statens bevilgninger til regionale veger skal inngå i rammetilskuddet.

Det legges til grunn at de nye regionene overtar øvrig riksvegnett med den standard dette vegnettet har på overtakelsestidspunktet.

VURDERING

Generelle innspill

Fylkesrådmannen har merket seg at kommunalministeren i forbindelse med utsending av høringsnotatet har signalisert at det er lite som tyder på at det kommer til å bli noen større endringer når det gjelder regionstruktur. Dette innebærer at dagens fylker i all hovedsak vil bestå. Eventuelle sammenslåinger mellom fylker skal baseres på frivillighet. Ut fra de signalene som er

kommet fra fylkeskommunene så langt i prosessen, er slik sammenslåing aktuelt for kun et fåtall av fylkene.

Når det gjelder oppgaver vil fylkesrådmannen presisere at Finnmark fortsatt ønsker overført oppgaver og myndighet som beskrevet i FT-sak 07/18 – Høring. St. meld 12 (2006-2007) regionale fortrinn – regional framtid. Fylkesrådmannen gjentar ikke innspillene fra tidligere runder i dette høringsinnspillet men fokuserer på noen områder som er av spesiell betydning for oss.

Fylkesrådmannen ønsker å presisere betydningen av at forvaltningsreformen skal være en reform som gir det regionale folkevalgte nivået i Norge mer reell makt og innflytelse over sentrale samfunnsområder. I det utsendte høringsnotatet er det etter fylkesrådmannens mening lite igjen av det som skulle være en omfattende reform for å styrke beslutningsmakt og oppgaver knyttet til det regionale folkevalgte nivået. Det er med en viss forbauselse fylkesrådmannen ser i notatet at det fortsatt legges opp til utredninger og avklaringer innen flere områder. Etter fylkesrådmannens oppfatning burde man nå være kommet langt nok når det gjelder utredninger og avklaringer, slik at det kan fattes endelige beslutninger som setter oss i stand til å gå i gang med de nødvendige prosesser mot en iverksetting av reformen fra 1. januar 2010. Fylkesrådmannen mener at dette er viktig også sett i forhold til at reformen og prosessene framover skal få legitimitet blant alle berørte instanser og ikke minst blant befolkningen. I dette perspektivet vil fylkesrådmannen påpeke betydningen av at man både på regionalt og statlig nivå har en aktiv tilnærming til de informasjonsmessige utfordringene som vil dukke opp.

Fylkesrådmannen mener at overføring av større oppgaver og myndighet til det regionale folkevalgte nivået ikke nødvendigvis er avhengig av at det blir færre og større regioner i Norge. På alle områdene som omtales i høringsnotatet er det fullt mulig å overføre flere oppgaver og myndighet til fylkeskommunene enn det som er foreslått.

Uavhengig av fagfelt eller departementsområde er det også etter fylkesrådmannens oppfatning viktig å ha klart for seg at overføring av oppgaver til det regionale nivået vil få konsekvenser når det gjelder behov for nye ressurser og ny kompetanse i organisasjonen. Fylkesrådmannen har merket seg at det flere steder i høringsnotatet vises til at fylkeskommunene allerede har kompetanse og ressurser innen ulike områder og at en oppgaveoverføring derfor ikke vil medføre behov for ny kompetanse eller økte ressurser. Dersom dette hadde vært tilfelle måtte dagens fylkeskommuner drive sin virksomhet med stor overkapasitet, et bilde fylkesrådmannen på ingen måte kjenner seg igjen i. Et eksempel er at overføring av oppgaver innen flere av fagområdene krever planfaglig kompetanse og kompetanse om geografiske informasjonssystemer. Fylkeskommunen besitter slik kompetanse i dag, men ved overføring av nye oppgaver blir det selvsagt behov for flere ansatte innen disse feltene.

Vurdering av spørsmål knyttet til samiske interesser i forvaltningsreformen

Fylkesrådmannen har merket seg at det er et økt fokus på samiske saker og forholdet til Sametinget i høringsnotatet. Finnmark fylkeskommune og Sametinget har hatt en samarbeidsavtale siden 2003 og fylkesplanen for Finnmark 2006-2009 ivaretar det samiske perspektivet godt. Høyere krav til formalisering av samarbeidet mellom fylkeskommuner og Sametinget vil etter fylkesrådmannens mening bety at vår samarbeidsavtale vil få en ny og forsterket posisjon. Det er fullt mulig å videreutvikle avtalens innhold til også å dekke nye ansvarsområder med mål, artikler og tiltak. Fylkesrådmannen ønsker å komme tilbake til hvordan FFK og Sametinget kan synliggjøre samiske strategier i nye regionale planstrategier, i en eventuell ny fylkesplan og nye planbestemmelser, på et senere tidspunkt.

Vurdering av oppgaver knyttet til folkehelsearbeid

Fylkesrådmannen mener høringsnotatet er mangelfullt i sin konkretisering av oppgaver på folkehelseområdet og hadde forventet at regjeringen på dette stadiet i prosessen fram mot en forvaltningsreform hadde kommet lenger i dette arbeidet enn hva som går fram av høringsnotatet.

Det er naturlig at fylkeskommunene har ansvar for det regionale utviklingsarbeidet knyttet til folkehelse. Dette arbeidet må gjennomføres i partnerskap regionalt og lokalt. Fylkeskommunene har lang erfaring med å drive utviklingsarbeid på regionalt nivå, i hovedsak innrettet tilretteleggende for det konkrete arbeidet lokalt i kommunene. Det trenger ikke bety at fylkeskommunene må ha spisskompetanse på alle fagområder innen folkehelse. Man kan trekke en parallell til det regionale utviklingsarbeidet innen næringsutvikling, der fylkeskommunene selv ikke har spisskompetanse innen alle bransjer og næringer. Fylkeskommunens rolle er å utvikle hensiktsmessige metoder og nettverk i det tilretteleggende arbeidet. I tråd med dette, ser ikke fylkesrådmannen noen hensikt i å endre lovverket for at fylkeskommunene skal ta et ytterligere ansvar innen folkehelsearbeidet på regionalt nivå.

Innspill knyttet til det enkelte fagområde

Vurdering av oppgaver på fiskeriområdet

Overføringen av oppgaver krever at regionalt nivå tilføres mer kompetanse og ressurser. For øvrig er forslaget knyttet til marin sektor mye i tråd med saksframlegget som fylkestinget behandlet i juni 2007.

Vurdering av oppgaver på kunnskapsområdet

Fylkesrådmannen er positiv til å overta de foreslåtte oppgavene innenfor utdanningsområdet. Unntaket er forslaget om at all grunnopplæring for voksne samles i regionen. I vår høringsuttalelse på Tronutvalgets innstilling (NOU 2007:11: Studieforbund – Læring for liver) påpeker vi også at dette ansvaret bør være delt mellom kommune og fylkeskommune (region) som i dag. Fylkesrådmannen er av den oppfatning at skillet mellom forvaltningsnivåene stat og region ikke er tydelig nok på utdanningsområdet.

I høringsnotatet går det fram at oppgavene som overføres til regionene på grunnopplæringsområdet i hovedsak skal være finansiert som årlige oppdrag knyttet til kvalitetsutvikling. Fylkesrådmannen vil bemerke at fylkesmannen i Finnmark har stor aktivitet på områdene kompetanseutvikling og informasjon og veiledning overfor fylkeskommunen og kommunene i dag. I tillegg har fylkesmannen en viktig oppgave som kontakt og koordinator mellom forvaltningsnivåene. Dette er områder som vil kreve betydelig tilførsel av ressurser til regionen.

Innen området fagskoleutdanning er det anført at regionen vil ha behov for å bygge opp egen kompetanse om fagskolefeltet, samt at man vil trenge personalressurser til å forvalte den nye oppgaven. Det samme gjelder i høy grad oppgavene på grunnopplæringsområdet.

Vurdering av oppgaver på kulturområdet

Vårt innspill i forhold til oppgavefordeling var at regionene/fylkeskommunene skulle få et helhetlig og fullstendig ansvar for kulturpolitikken og konkrete oppgaver som skolekonsertordningen, spillemidler til anlegg for idretts- og friluftsliv, kulturbygg og forvalte en rekke tilskuddsordninger som i dag forvaltes på nasjonalt nivå.

I Finnmark, som i de fleste andre fylker er skolekonsertene integrert i Den kulturelle skolesekken. På nasjonalt nivå forholder man seg ikke til at Den kulturelle skolesekken er en permanent ordning, og vil derfor fortsatt ha en andel av musikkproduksjon for grunnskolen i Rikskonsertene. Fylkesrådmannen mener at fylkeskommunene må få overført fullstendig ansvar for produksjon og formidling av musikk til grunnskolen, som vi i dag har for alle andre kunstuttrykk som teater, litteratur, billedkunst osv. Det er vanskelig å se at det er spesielle kvalitetskrav innen musikk som skulle tilsi forskjellsbehandling fra de ulike kunstuttrykkene.

Fylkesrådmannen mener at forslaget om oppgavefordelingen innen kultursektoren er defensiv med tanke på å utvikle fylkeskommunenes rolle som regionale utviklere også innen kultur. Man viderefører i praksis dagens kulturpolitikk som virker svært sentraliserende fordi staten har hånd om hovedtyngden av de kulturpolitiske virkemidlene.

Vurdering av oppgaver på landbruks- og matområdet

Fylkesrådmannen mener det er uheldig at man ikke kan gå lenger i konkretiseringen av oppgaver som skal overføres til det regionale nivået med begrunnelse at man må avvente hva som skjer på miljøområdet som igjen må avvente hva som blir utfallet av prosessen med ny naturmangfoldslov. Høringsnotatet følger ikke opp Stortingets forutsetninger gjennom behandlingen av St. meld. nr. 12 på dette området.

Vurdering av oppgaver på miljøområdet

Fylkesrådmannen stiller spørsmålsteget ved at ingen av de tradisjonelle miljøvernområdene er foreslått overført, og mener at den oppgavefordeling som foreslås i høringsnotatet ikke er i tråd med Stortingets politiske føringer ved behandlingen av st. meld. nr.12. Flere av disse oppgavene er av samme karakter som oppgaver f. eks innen videregående opplæring eller kulturminnevernet der fylkeskommunene også er ansvarlig i forhold til statlige mål og føringer. Fylkesrådmannen er av den oppfatning at oppgavene med fordel kunne vært overført til det regionale folkevalgte nivået.

Vurdering av oppgaver på næringsområdet

Fylkesrådmannen ser at eierskap i Innovasjon Norge medfører noen utfordringer i forhold til nasjonal og regional samordning og styringsdialogen mellom eierne.

Fylkesrådmannen mener at det er vesentlig og viktig at alle ulike departementer som har forventninger til innovasjonsarbeid i fylkene og landsdelene, bør kunne gi tydelige styringssignaler til Innovasjon Norge om dette. Derfor er det en svekkelse når man i høringsnotatet snakker om et samarbeidsforum i stedet for om en mer forpliktende form for dialog. Det kommer heller ikke godt nok frem hvordan regionenes felles strategiske syn på virkemiddelbruken samordnes i foretaksmøtet.

På regionalt nivå blir det etter fylkesrådmannens vurdering en utfordring å utvikle en god styringsdialog mellom fylkesutvalget og det regionale styret i Innovasjon Norge. Et viktig redskap i dette arbeidet bør være "oppdragsbrev". Man får det inntrykket av høringsnotatet at alle strategiske styringssignaler gis gjennom foretaksmøtet, og notatet er for utydelig på handlingsrommet og rollen til regionstyrene i Innovasjon Norge.

Fylkesrådmannen vil påpeke at arbeidsfordelingen mellom IN og fylkeskommunen bør være slik at ansvaret for det strategiske arbeidet ligger hos fylkeskommunene, mens det operative arbeidet gjøres i Innovasjon Norge.

Fylkesrådmannen vil også bemerke at det bør lov – eller vedtaksfestes at de regiondirektørene skal tilsettes av de regionale styrene, og ikke som i dag av administrerende direktør.

Vurdering av oppgaver på samferdselsområdet

Fylkesrådmannen merker seg at høringsnotatet legger opp til at Statens vegvesen ikke skal endres med unntak av enkelte oppgaver innen generell vegplanlegging og kollektivtransport, dersom resultatet blir forsterket fylkesmodell, men at hoveddelen kan overføres ved en regionmodell. Fylkesrådmannen mener det er uheldig at ikke større deler av Statens vegvesen vurderes overført i en forsterket fylkesmodell når ansvaret for en så stor del av vegnettet kan bli underlagt dette nivået. Det er viktig at fylkeskommunen tilføres oppgaver som gjør at organisasjonen har tilstrekkelig plan- og bestillerkompetanse innen vegfaget.

Riksvegene i fylket har generelt et stort etterslep i vegvedlikeholdet. Fylkesrådmannen mener at det ikke akseptabelt at Staten legger opp til overføring av øvrige riksveger til regionene uten at dette kompenseres med standardheving på det samme vegnettet. Det er vanlig ved overføring av vegger til et annet forvaltningsnivå, at ansvaret for dårlig vedlikehold ikke veltes over på et den nye eieren (f.eks. ved omklassifisering av fylkesveg til kommunal veg). Fremfor å styrke vedlikeholdet av øvrige riksveger legger staten i Nasjonal transportplan tvert i mot opp til å redusere posten til øvrige riksveger for å øke andelen midler til stamvegnettet.

Andre områder

Fylkesrådmannen registrerer at oppgaveoverføringer innen kulturminnevern ikke er nevnt i høringsnotatet. Finnmark fylkeskommune vil likevel opprettholde punktene som ble vedtatt i Fylkestingssak 07/18 "Høring: St.meld.12 (2006-2007) Regionale fortrinn- regional framtid".

- Tilskudd til arkeologi, bergkunst og bygningsvern overføres til region Finnmark
- Myndighet til å gi dispensasjon etter kulturminnelovens §§ 8 og 11
- Regional kulturminneforvaltning tilføres ressurser for å gjennomføre drift og kontroll
- Samarbeidet om kulturminnevern med Nordvest-Russland flyttes til region Finnmark

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

1. Finnmark fylkeskommune ønsker en ny forvaltningsreform velkommen. Finnmark fylkeskommune sier nei til å innlemmes i en storregion, og vil at region Finnmark etableres. En utvidelse av regionens størrelse aksepteres dersom regionens utstrekning ikke blir større enn det som i dag er tiltakssonen, det vil si Nord-Troms og Finnmark og dersom kommunene i Nord-Troms ønsker det. (Vedtak i FT-sak 07/18)
2. For øvrig har fylkestinget følgende merknader til høringsnotatet:
 - a) Generelle merknader
 - Fylkestinget mener at det nå må fattes endelige beslutninger angående forvaltningsreformen slik at det kan iverksettes nødvendige prosesser fram mot realisering av reformen fra 1.1.2010
 - Fylkestinget mener at dersom målene med forvaltningsreformen skal oppnås, må overføring av oppgaver og myndighet til de nye regionale enhetene realiseres uavhengig av om vi fra 2010 har omtrent like mange fylkeskommuner som i dag, eller om vi har fått noen få og større regioner

- Fylkestinget legger samarbeidsavtalen med Sametinget til grunn dersom det blir krav om ytterligere formalisering av det regionale folkevalgte nivåets ivaretagelse av samiske interesser
 - Fylkestinget forutsetter at det regionale folkevalgte nivået blir tilført de nødvendige ressurser i form av økonomiske virkemidler, kompetanse og personell når det får ansvar for nye oppgaver.
- b) Spesifikke merknader knyttet til fagområder
- Fylkestinget ønsker å ta et helhetlig ansvar for regionalt utviklingsarbeid knyttet til folkehelse
 - Fylkestinget ønsker å overta de foreslåtte oppgavene innenfor marin sektor og understreker samtidig at konsesjonsavgiften for oppdrettskonsesjoner skal tilfalle kommunene
 - Fylkestinget ønsker å overta de foreslåtte oppgavene innenfor utdanningsområdet utenom ansvaret for grunnopplæring for voksne
 - Fylkestinget ønsker å overta de foreslåtte oppgavene på kulturområdet men ønsker i tillegg å få overført et fullstendig ansvar for produksjon og formidling av musikk til grunnskolen
 - Fylkestinget ønsker å overta alle utviklingsrelaterte oppgaver innen landbruk- og miljøfeltet som ikke dreier seg om klagebehandling, innsigelse, lovlighetskontroll og tilsyn
 - Fylkestinget ønsker at fylkeskommunene som nye eiere av Innovasjon Norge gis en tydelig rolle i utformingen av strategiske næringspolitiske føringer for foretaksmøtet
 - Fylkestinget forutsetter at det etableres en god styringsdialog mellom de regionale Innovasjon Norge styrene og fylkeskommunenes næringspolitiske organer
 - Fylkestinget ønsker at større deler av virksomheten ved Statens vegvesen overføres til det regionale folkevalgte nivået uavhengig av om det blir forsterket fylkesmodell eller regionmodell
 - Fylkestinget forutsetter at når ansvaret for øvrige riksveger overføres til regionene må det følge med midler til å kompensere for vedlikeholdsetterslepet
 - Fylkestinget går inn for at det regionale folkevalgte nivå får ansvar for følgende oppgaver innen kulturminnevernet
 - Tilskudd til arkeologi, bergkunst og bygningsvern
 - Myndighet til å gi dispensasjon etter kulturminnelovens §§ 8 og 11
 - Regional kulturminneforvaltning tilføres ressurser for å gjennomføre drift og kontroll
 - Samarbeidet om kulturminnevern med Nordvest-Russland

Vadsø 29. februar 2008

Tom Mikalsen
Fylkesrådmann

Anne-Cathrine Larsen

VEDLEGG OG ANDRE SAKSDOKUMENTER

1. Høringsnotat. Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået
2. Kortversjon av St.meld. nr. 12 (2006 – 2007) Regionale fortrinn – regional framtid
3. FT-sak 07/18. Saksframlegg og protokoll